

Det pædagogiske grundlag

Vi ser den pædagogiske læreplan som et dynamisk værktøj og et arbejdsredskab i vores pædagogiske praksis, og ved rekruttering af nye medarbejdere.

Det pædagogiske grundlag er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er:

§ **Børnesyn:** Det at være barn har værdi i sig selv.

§ **Dannelse og børneperspektiv:** Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

§ **Leg:** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

§ **Læring:** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

§ **Børnefællesskaber:** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

§ **Pædagogisk læringsmiljø:** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

§ **Forældresamarbejde:** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

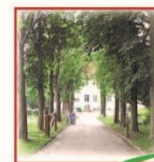
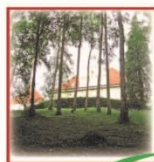
§ **Børn i udsatte positioner:** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

§ **Sammenhæng til børnehaveklassen:** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Bjerggade 26 · Postboks 185
6200 Aabenraa · Tlf. 7462 8610

post@aabenaarfriskole.dk
www.aabenaarfriskole.dk

CVR 61936912

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskabet

---

Børnesyn

At være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

Vi tilgodeser nærhedsprincippet med en forståelse af at hvert enkelt barn er en unik skabning som skal imødekommes og udfordres på hver deres måde. Vi understøtter det gode børneliv forstået som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn.

Dannelse og børneperspektiv

Et barn dannes fra det bliver født og op igennem hele livet. Vi dannes gennem det levede familieliv, vores samfunds kultur og selvfølgelig også i det miljø vi tilbyder i Naturbørnehaven. Der sker en høj grad af dannelse, når barnet er i legen og afprøver sig selv i samspil med andre. Børnene lærer af hinanden både som tilskuere og som aktører.

Vores dannelsessyn tager udgangspunkt i at give barnet mulighed for at:

- være sig selv
- blive udfordret og udvikle sig
- leve sig ind i og påvirke verden
- være en del af et fællesskab med værdier, strukturer, rytmer og regler
- agere i forskellige arenaer
- opleve at forskellige miljøer hænger sammen (hjemme-, børnehave-, Friskolen- m.fl.)
- konflikter og modsætninger er en del af livet, som skal løses i samarbejde.

Vi lærer børnene at være en del af et fællesskab, hvor de både har medbestemmelse, og hvor der er regler, man skal følge.

Vi hjælper børnene med at begå sig, ved at skabe rammer der veksler mellem det planlagte og det spontane.

Vi præsenterer børnene for forskellige læringsmiljøer hvor de har mulighed for, at udvikle sig ud fra deres eget niveau og i deres eget tempo i trygge rammer med voksne de kender.

Børneperspektivet er for os i Naturbørnehaven:

- at sætte sig i barnets sted, at se og forstå dets intention
- at følge dets initiativer og forslag
- at være undersøgende på hvad der er sket og hvad det handler om i forskellige situationer.

Naturbørnehavens mål i arbejdet med børneperspektivet og børns dannelse er:

- at børnene er med til at skabe deres egen læring, og at de føler, at de bliver set og hørt.
- at medarbejdere formår at se og følge børnenes perspektiv.
- at blive klogere og gennem børneperspektivet få indsigt i læringsmiljøet i Naturbørnehaven.
- at højne kvaliteten i læringsmiljøerne.

Leg

Leg er børns måde at være i verden på.

Legen udfolder og udvikler sig med afsæt i børnenes egne initiativer og perspektiver. Børn leger for sjov, for alvor, i glimt og i mange timer i løbet af dagen i Naturbørnehaven. Leg er livsvigtig for børn, for i legen opdager, bearbejder og udforsker de deres omverden og sig selv. Børns leg er på samme tid en kilde til begejstring og glæde, men også til frustration og fortvivlelse. Det gør legen helt central for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Legen er til stede igennem hele dagen i Naturbørnehaven og det er vores ansvar som pædagogisk personale at sikre, at alle børn kan engagere sig i og få erfaringer med leg.

Vi prioriterer højt at børnene har fri og "uplanlagt"/ustruktureret leg. Det kan være fri leg i forskellige læringsmiljøer men også leg opstået i rutine situationer, eks. dans og sang mens børnene tørrer borde af, plasker hænder i vand v/vasken m.m. Vi præsenterer dem også for voksenstyret/rammesat leg. Det kan eks. være til morgensamling, musik, i aktiviteter i større/mindre grupper m.m.

- vi understøtter børnenes leg eks ved at starte en leg op, give nye ideer, hjælper v/konflikter, beskytter en leg m.m.
- hjælper børn med legestrategier og herunder udsatte børn som kan have vanskeligheder ved at indgå i leg
- konflikter og modsætninger er en del af livet, vi løser det i fællesskab og vi voksne hjælper til

Der er hele tiden ansvarlige og opmærksomme voksne tilstede, der støtter, guider og reflekterer med børnene over legen, så det enkelte barn trives, bliver udfordret personligt og socialt og oplever sig selv som en ligeværdig medspiller i legen.

Læring

Menneskets behov for kost, motion, søvn og glæde skal være dækket for at indlæring og udvikling kan foregå optimalt.

I Naturbørnehaven er børnene sammen med nærværende og engagerede voksne, der via naturen skaber et børnemiljø, der fremmer børns trivsel, dannelse, udvikling og læring.

Vores kernepunkter i forhold til læring og udvikling:

- At anerkendelse er et vigtigt pædagogisk arbejdsredskab.
- At alle føler sig som en vigtig del af fællesskabet.
- Alle bidrager med det de kan
- At vi har en struktur, der giver ro, overskuelighed og skaber rum for både planlagte og spontane aktiviteter, oplevelser og lege.
- At dagens rutiner er vigtige læringsrum.
- At vi udvikler læringsmiljøer efter børnenes udviklingsniveau og interesser.

- At vi præsenterer børnene for nye udfordringer
- At leg og aktivitet er en forudsætning for at lære
- At vi i samspillet mellem børn og voksne lærer af hinanden.

Børnefællesskaber

Relationer og venskaber er afgørende hvis barnet skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

I Naturbørnehaven arbejder vi altid ud fra princippet om, at det enkelte barn er unikt, og at der skal være plads til forskelligheder. Vi arbejder anerkendende både i forhold til børn, forældre og egen praksis. Vi forsøger altid at tilrettelægge det pædagogiske arbejde, så alle børn mødes der hvor de er, så de trives, udvikles, ses og favnes.

Børnene skal føle sig lyttet til, og respekteret som enkeltindivider på baggrund af vores anerkendende børnesyn, ligesom de har krav på et tydeligt forældreansvar. Det enkelte barn er et individ med rettigheder og positive hensigter og det er altid sådan de skal mødes.

I Naturbørnehaven skal vi hele tiden forsøge at understøtte barnets evne til empati, dets selvværd og dets selvtillid. Vi arbejder med dette i alle hverdagens rutiner og helt naturligt som en væsentlig del af arbejdet med vores profil som naturbørnehave.

Naturbørnehavens børnefællesskaber skal give mulighed for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur. Vi skal respektere hinanden for vores forskelligheder og forstå at vi alle kan byde ind med noget værdifuldt. Her er børns leg betydningsfuld. Leg er en praksis, hvor børnene har mulighed for at udvikle sig både socialt og som en del af deres alsidige personlige udvikling. Her kan børnene lære de sociale spilleregler, udforske verden og danne nye relationer. Disse elementer er vigtige i forebyggelsen af mobning.

Vi skaber plads til at barnet kan

- Være aktivt deltagende
- Have medbestemmelse i fællesskabet med andre børn og voksne
- Udvide initiativ
- Samtidig med at fællesskabet skaber rum for alle børn og nye relationer
- Få mulighed for at prøve forskellige positioner

Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet

Pædagogisk læringsmiljø

Naturbørnehavens didaktiske arbejde med "læringsmiljøer hele dagen"

De voksne evne til planlægning og begejstring smitter og lærer barnet blandt andet at være skabende og nysgerrig.

Den pædagogfaglige kultur, tradition og metode, hvor vi hele tiden sparrer med hinanden og evaluerer, er med til at sikre en løbende pædagogisk udvikling i Naturbørnehaven.

Herved sikres og synliggøres den faglige udvikling af læringen for både barnet, forældre og medarbejdere på Intra, ved forældremøder, gennem informationsmateriale i Naturbørnehaven, udstillinger, praksisfortællinger, i SMITTE-modeller m.m.

I Naturbørnehaven har vi vidensdeling i forskellige sammenhænge. Eksempelvis i hverdagsituationer, personalemøder, pædagogisk dag, kurser m.m.

I Naturbørnehaven inviterer vi til, at forældre gerne må undre sig, og der er løbende dialoger og vidensdeling både i dagligdagen og ved forskellige forældrearrangementer.

Læringsmiljø:

Naturbørnehaven har struktur og rutiner, hvor fri leg og planlagte aktiviteter har lige stor plads.

Strukturen og rutinerne er med til at sikre, at der er en fast plan for dagens forløb, som skaber genkendelighed for barnet. Samtidig prioriterer vi eks. at give børnene medbestemmelse i "hvor går turen hen i dag", hvilket er med til at styrke børnenes evne til fleksibilitet i situationer hvor der ikke er en fast struktur. Det er med til at sikre, at der er plads til fri leg, at udvikle og lave aktiviteter og nye initiativer, som er kendetegnet for Naturbørnehaven.

Eksempler på faste aktiviteter i Naturbørnehaven: Daglig tur i skoven mellem kl.10-14.00, morgensamling, musik hver tirsdag, plejehjemsbesøg, deltagelse ved aktiviteter på Friskole, "Sommer i byen", Dyrskue, fokusuger med bestemte temaer og aktiviteter i mindre/større grupper.

Vi har i Naturbørnehaven mange traditioner, som er vigtige elementer i løbet af året. Det er eks. traditioner i forbindelse med Fastelavn, påske, jul, Solfest og andre arr. med Friskolen, afslutning for kommende skolebørn, Fossiltur med 4.kl. på Friskolen m.m.

Læring sker i samspil med børn og voksne i miljøerne (planlagt, spontant eller rutiner).

Forældresamarbejde

I Naturbørnehaven inddrager vi forældrene meget og bruger den daglige dialog med dem til at skabe de bedste muligheder for barnets trivsel, dannelse, læring og sammenhæng mellem hjem og dagtilbud. Både vi og forældrene har et ansvar for dette samarbejde.

Når man melder sit barn ind i Naturbørnehaven siger man samtidig ja til at være en del af et stort fællesskab, hvor vi løfter i flok. Man er som forældre aktivt deltagende til f.eks. gruppe rengøringsdag og forældrearbejdsdag. Man har som forældre stor medindflydelse og vores samarbejde med forældrene er altafgørende for at skabe de bedste betingelser og relationer mellem børn og voksne

Det er vigtigt for os, at forældrene skal føle sig velkomne i Naturbørnehaven og er trygge ved at aflevere deres barn. Forældrene skal mærke, at vi giver os tid til dialog og samarbejde med dem, og det er vigtigt for os, at de kan sige deres mening omkring Naturbørnehaven, lige fra udfordringer til ideer til udvikling.

Ud over den daglige kontakt med forældrene, afholder vi i løbet af året følgende møder og samtaler:

- Forbesøg for nye børn og forældre
- Dialog med dagplejen, vuggestuen når et barn flytter til Naturbørnehaven, herunder modtagelse af overgangsskema
- Hjemmebesøg hos nye børn og forældre i løbet af det første halve år
- Forældresamtaler afholdes én gang om året
- Forældremøde med valg til forældrerådet
- Generalforsamling på Friskolen
- Forældresamtale ved behov

Disse møder og samtaler giver rig mulighed for at vende hverdagen med forældrene, og der er plads til at gå i dybden sammen med forældrene om det pågældende barn.

I hverdagen bruger vi Intra til at give informationer til forældrene. Her får de nyhedsbreve, månedskalender om aktiviteter i Naturbørnehaven, praktisk info, tilmelding til arrangementer og ferier m.m. Derudover bruges Intra også som en vigtig kommunikationsplatform med forældrene. Det er også på Intra, at vi dokumenterer vores hverdag i form af billeder.

Forældrenes indflydelse gør sig også gældende i Naturbørnehavens forældreråd som vi afholder valg til hvert år i september. Her har alle forældre mulighed for at stille op til valget og være med til at vælge, hvem der skal være i forældrerådet. Forældrerådet består af 5 medlemmer, hvoraf 3 skal være forældre til børn i Den Frie Naturbørnehave ved Aabenraa Friskole. Forældrerådet består desuden af en ledelsesrepræsentant og en medarbejderrepræsentant. Der afholdes ca. 4 møder årligt. Til Friskolens bestyrelsesmøder deltager én forældrerepræsentant fra Naturbørnehavens forældreråd.

Vi har en fotoplakat af forældrerådet ved vores indgang, hvilket gør det tydeligt for alle forældre, hvem der er i forældrerådet.

Forældrerådet er inddraget i udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan, arbejdet med at skabe gode overgange fra hjem/vuggestue til dagtilbud, fra dagtilbud til sfo og skole.

En stor del af arbejdet med pædagogisk læreplan blev udviklet og udført af medarbejderne. Men forældrene har haft en direkte indflydelse via en workshop omkring læreplanerne, hvor forældre, medarbejdere og ledelse var i dialog med hinanden.

Forældrerådet er i løbet af året med-vært ved familiearrangementer i børnehaven.

Vi har i sommeren 2020 haft fokus på forældresamarbejdet som en vigtig faktor for at vi lykkes endnu bedre med vores arbejde med børnene og i dialog og samarbejde mellem forældre og pædagogerne. Børnelivet udspiller sig – med hjemmet og dagtilbuddet som to vigtige dele af børnenes opvækst og liv. Derfor har forældre og det pædagogiske personale i Naturbørnehaven, en vigtig fælles opgave med at binde de forskellige arenaer sammen, så det enkelte barn oplever et godt samspil mellem det derhjemme og dagligdagen i børnehaven.

Forældre og personalet i Naturbørnehaven har begge indsigt i forskellige sider af barnets liv, og når de perspektiver og erfaringer deles, beriges vores samarbejde omkring barnet. Derfor er det vigtigt at vi har lydhørhed og respekt for hinanden, så vi sammen kan være nysgerrige, drøfte og justere på, hvad der er vigtigt for det enkelte barn.

Det er med til at fremme børnenes trivsel, læring og udvikling – og ikke mindst det gode børneliv.

Børn i udsatte positioner

Arbejdet med børn med særlige behov

Alle børn har ret til et godt børneliv jvf. FN's Børnekonvention. I Naturbørnehaven betyder det, at alle børn skal føle sig set, hørt og mødt som den de er, og de skal føle sig som en del af et fællesskab.

Alle børn kan have udfordringer af forskellig slags og i kortere eller længere perioder, men uanfægtet af udfordringens karakter, skal alle børn have den hjælp, omsorg og støtte, som de har brug for. Grundlæggende har vi i Naturbørnehaven det barnesyn, at det *"aldrig er barnet"*. Det betyder, at når noget er svært for et enkelt barn eller flere børn, er det enten:

- relationen der skal styrkes
- den pædagogiske ramme, der skal justeres
- den rette støtte, der skal iværksættes
- forventninger, der skal tilpasses

Det kan ind imellem kræve flere iagttagelser, for at gennemskue hvor det er i miljøet som ikke er korrekt tilpasset og som barnet reagerer på. Sådanne iagttagelser bruger det pædagogisk uddannede personale meget tid på, også i det helt almindelige pædagogiske arbejde i dagligdagen.

Vi sætter pædagogiske mål for de enkelte børn, men også for grupper af børn og forsøger at tilrettelægge arbejdet så det passer til de pædagogiske mål vi gerne vil nå. Det betyder at vi allerede inden eksempelvis aktiviteter, har gjort os overvejelser om hvilke deltagelsesmuligheder der skal være for at alle børn kan være med.

Vi oplever børn der periodevis er i udsatte positioner, f.eks. grundet skilsmisse eller andre hjemlige forhold. I den forbindelse er det vigtigt med et godt forældresamarbejde, så der er plads og rum til det enkelte barn. Barnet skal have mulighed for at vælge til og fra. Vi guider og støtter op om barnet.

- Vi arbejder med at inddrage børnenes kompetencer og ressourcer. Vi støtter børnene i at indgå i betydningsfulde fællesskaber.
- Et barn kan have svært ved at rumme for mange stimuli, have svært ved at overskue hvad der skal ske og bliver stille og indadvendt ved nye aktiviteter/tiltag. Dette barn kan ved nye fællesaktiviteter bare ønske at være tilskuer eller at være i periferien, indtil det er parat til at være med.
- Vi er opmærksomme på, at børn ikke nødvendigvis er i udsatte positioner i alle situationer. Eks: Et barn, der er udfordret, når han/hun er indendørs, ser vi til gengæld byde ind med mange kompetencer udenfor.

Ind imellem har vi brug for andre professioner for at kvalificere vores arbejde. Det kan også være på baggrund af et forældreønske. I Aabenraa Kommune har vi mulighed for at henvende os til PPR som er et tværfagligt team af ergoterapeut/fysioterapeut, tale-høre pædagog og psykolog. Der kan afholdes "åben rådgivning" samt laves indstillinger til videre undervisningsforløb eller udredning. Ligeledes kan vi henvende os til Tidlig forebyggelse som omhandler støtte i hjemmet, samt Støttepædagogkorpset som kan give vejledning til ressourceforløb. Vi vægter altid dialogen med forældrene til det pågældende barn under hele processen.

Sammenhænge

Overgang fra vuggestue/dagpleje/hjemmet til børnehave

I Naturbørnehaven arbejder vi på at gøre overgangen fra vuggestue/dagpleje/hjemmet til børnehave overskueligt og trygt for det enkelte barn. Vi har fokus på, at barnet får kendskab til "den nye verden", og at barnet får relationer til både børn og voksne i "den nye børnehaveliv". Det er vores ønske, at forældrene til barnet, der rykker i børnehaven får et godt indblik i indkøringsarbejdet, således de er trygge ved overgangen og kan snakke med deres barn om det på en mere detaljeret måde.

Vuggestuen/dagplejen er altid velkommen til at kontakte os for besøg.

Ca. 6 uger inden opstartsdato sender vi et velkomstbrev til det nye barn. Heri står der praktiske informationer vedr. opstart, hvem der er kontaktpædagog, samt en opfordring til at forældrene tager kontakt til Naturbørnehaven så vi kan aftale et forbesøg ca. 2 uger inden opstart.

Til forbesøget får det nye barn og forældre en rundvisning af kontaktpædagogen og der planlægges indkøring og opstart så det passer til det enkelte barn.

Ved opstart modtager vi overgangsskemaer fra vuggestuen/dagplejen. Følger skemaet ikke barnet ved opstarten, så henvender vi os til den pågældende institution med henblik på at få én beskrevet.

Vores aktiviteter introducerer de nye børnehavebørn til børnehavens struktur og det at være barn i Naturbørnehaven. Vi har fokus på at børnene lærer de fysiske rammer, den blå snor, og vores tradition for hvordan vi er på tur og er gæst i naturen. Vi støtter de nye børn i at indgå i nye relationer, lege og i fællesskabet. Det kan f.eks. være at vi hjælper barnet ind i en leg som de har interesse i, de store børn holder de små nye børn i hånden når vi går på tur, børnene hjælper hinanden med tøj osv.

Overgang fra Naturbørnehaven til Aabenraa Friskole/anden skole

Efter sommerferien starter de børn, der forventes at starte i skole næste forår i en gruppe, som vi kalder storebørns-gruppe, og fra 1 januar i det år børnene forventes at starte i skole kalder vi den skolegruppe. I efteråret afholdes storebørns-gruppen 1 formiddag om ugen og fra januar er det to formiddage om ugen. En pædagog i børnehaven er ansvarlig for denne gruppe.

Formålet med gruppen er at lære børnene at fungere sammen og udvikle sig i gruppen, at gøre dem klar til skolen og give dem lyst til at møde nye udfordringer efter børnehaven. Ud over deres almindelige hverdag i børnehaven, som de kender den med daglige ture i naturen, musik og masser af bevægelses- og naturaktiviteter, arbejder de med nedenstående fokuspunkter. Dette har vi valgt for at lette overgangen fra børnehave til skole og for at imødekomme de krav, der stilles til et barn i børnehaveklassen.

Når barnet starter i skole skal det kunne:

- Indgå i relationer med andre
- Lytte samt udvise hensyn og empati overfor andre
- Forstå en kollektiv besked-og instruktion
- Være kreativt, tegne, male, klippe og slippe fantasien løs
- Skrive og læse eget navn, lære ugedage og få kendskab til årstider og klokken
- Fortælle forståeligt og i sammenhæng
- Være selvhjulpne og have styr på deres egne ting
- Have en positiv tilgang til nye udfordringer og være nysgerrig på sin omverden

Arbejdet med fokuspunkterne integreres naturligt i børnenes hverdag, men særligt også i de timer hvor de er i henholdsvis storebørns-gruppe og senere skolegruppe. Her har vi fokus på at lære børnene at fortælle, at kunne modtage og forstå en besked, at lytte og vente på tur, lære forskellige sange, digte historier m.m. Børnene øver sig i at fastholde deres opmærksomhed i et kort tidsrum og have fælles opmærksomhed på eks. opgaver og samarbejde.

Børnene arbejder med små projekter og emner om alt lige fra natur til teater og eventyr. De lærer om tal og bogstaver gennem bevægelse og leg.

Både her og i deres daglige lege og aktiviteter, udvikler de sociale kompetencer og forståelse af dem selv.

De fleste af Naturbørnehavens børn skal videre på Friskolen. I maj/juni planlægger vi sammen med Friskolen og Bakketoppen som er SFOén, hvordan besøg og overgangen til henholdsvis friskolen og Bakketoppen bliver. Vi afholder overleveringsmøder med klasselæreren for den kommende 0.klasse og personale fra Bakketoppen.

Hvis der er nogle børn som skal starte i anden skole så deltager Naturbørnehaven gerne ved overleveringsmøder.

Arbejdet med overgangen styrker børnene og gør overgangen til det nye nemmere for børn såvel som forældre. Vi arbejder med at styrke børnenes selvstændighed og selvhjulpethed og inddrager her forældrene, så der øves begge steder.

At skabe sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns personlige og sociale kompetencer, få positive erfaringer med at indgå i børnefællesskabet, vække børnenes nysgerrighed, give lyst til at lære og få mod på nye oplevelser – men også at gøre overgangen tryk og genkendelig.